

คำนำ

ด้วย สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม และชุมชน การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการสนับสนุนประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับประชาชน

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

มีนาคม 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	1
ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	2
ความเป็นมา	2
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
กลุ่มเป้าหมาย	2
ระยะเวลา	2
เนื้อหาหลักสูตร	2
การจัดการเรียนรู้	2
สื่อการเรียนรู้	2
การวัดและประเมินผล	2
การจบหลักสูตร	3
เอกสารหลักฐานการศึกษา	3
การเทียบโอนผลการเรียน	3
แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตร เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	10
รายชื่อคณะจัดทำ	

หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง
การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน
จำนวน 6 ชั่วโมง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบการฝึกอบรม การประชุม สัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมจิตอาสา การสร้างชุมชนนักปฏิบัติ และรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมาย และบริบทของชุมชนแต่ละพื้นที่ เคารพความคิดของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลาย ทางความคิดและอุดมการณ์ รวมทั้งสังคมพหุวัฒนธรรม โดยจัดกระบวนการให้บุคคลรวมกลุ่มกัน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน สร้างกระบวนการจิตสาธารณะการสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย การเคารพในสิทธิและรับผิดชอบต่อนหน้าที่ความเป็นพลเมืองดี การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน การบริหารจัดการน้ำ การรับมือกับสารพิษ การอนุรักษ์พลังงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่จัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชน ในพื้นที่ได้เรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

1. ความเป็นมา

ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนของประเทศไทย นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทย มายาวนานไม่ว่าจะเป็นปริมาณการผลิตขยะที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจากสถานการณ์ขยะมูลฝอยในปี 2556 มี ปริมาณขยะมูลฝอย ถึง 26.77 ล้านตัน ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพียง 7.2 ล้านตันที่เหลือเป็นการ กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้เพียง 5.1 ล้านตัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของประชาชน โดยขยะ ชุมชนที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกตามองค์ประกอบได้ 4 ประเภท ได้แก่ ขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป โดยขยะแต่ละประเภทจะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม โดยมีขั้นตอน วิธีดำเนินการ อันประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ภายใต้อัตลักษณ์ การลดปริมาณขยะและการใช้ซ้ำ (Reduce and Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) การผลิตพลังงาน (Energy Recovery) และการกำจัดขั้นต้นสุดท้าย (Final Disposal)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 เพื่อให้ทราบความหมายและประเภทของขยะ
- 2.2 เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามหลัก 3R ได้
- 2.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง
- 2.4 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการการนำขยะกลับมาใช้ใหม่และรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

4. ระยะเวลา

- ระยะเวลา จำนวน 6 ชั่วโมง
- ภาคทฤษฎี 4 ชั่วโมง
 - ภาคปฏิบัติ 2 ชั่วโมง

5. เนื้อหาหลักสูตร

- 5.1 ความหมายและประเภทของขยะ
- 5.2 ความสำคัญการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- 5.3 สาเหตุสภาพปัญหาและ การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ ขยะและสิ่งแวดล้อมใน ชุมชนตามหลัก 3 ข.
- 5.4 กระบวนการ/ วิธีการการนำ ขยะกลับมาใช้ ใหม่

6. การจัดการเรียนรู้

การบรรยายให้ความรู้ การสาธิต การลงมือปฏิบัติ การอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 คีจากเอกสาร
- 7.2 ใบความรู้/ภาพประกอบ
- 7.3 แหล่งเรียนรู้
- 7.4 สื่ออินเทอร์เน็ต

8. การวัดและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม

9. การจบหลักสูตร

- 9.1 มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 9.2 มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- 9.3 มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

10. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่ได้รับหลังจากจบหลักสูตร

เกียรติบัตรออกโดยสถานศึกษา

11. การเทียบโอน

เทียบโอนเป็นรายวิชาเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับใดระดับหนึ่ง โดยพิจารณาจากจำนวนชั่วโมง และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเลือก สาระทักษะดำเนินชีวิต ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่งานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร

(.....)

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....

12. แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัด กระบวนการ เรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1.	1. ความหมายและประเภทของขยะ	1. เพื่อให้ทราบความหมายและประเภทของขยะ	1. ความหมายและประเภทของขยะ	-บรรยายให้ความรู้	2	
2.	2. ความสำคัญการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามหลัก 3R	2. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามหลัก 3R ได้	2. ความสำคัญการบริหาร จัดการขยะ และ สิ่งแวดล้อมในชุมชนตามหลัก 3R ได้ 1. R1 = Reduce (ลดการใช้) 2. R2 = Reuse (การใช้ซ้ำ) 3. R3 = Recycle (การนำกลับมา ใช้ใหม่)			
3.	3. สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามหลัก 3 ข.	3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง	3. สาเหตุสภาพปัญหาและการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามหลัก 3 ข. 1. ใช้น้อย 2. ใช้ซ้ำ 3. นำกลับมาใช้ ใหม่	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	1	

12. แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัด กระบวนการ เรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4.	4. กระบวนการ/วิธีการ การนำขยะกลับมาใช้ ใหม่	4. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการการ นำขยะกลับมาใช้ใหม่และรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชน	4. กระบวนการ/วิธีการการ นำขยะกลับมาใช้ใหม่ - การคัดแยกขยะประเภทต่างๆ - การทำขยะหลุมเปียก - การทำวัสดุเหลือใช้ นำกลับ เข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ เป็นสินค้าชนิดต่างๆได้ - สิ่งประดิษฐ์จากขวด พลาสติก/กระป๋อง/แก้ว น้ำ/ ขวดน้ำ/ยางรถยนต์ ฯลฯ	-บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม - สาธิต - ฝึกปฏิบัติ	1	2

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

1. ว่าที่พันตรีดำรงห์ ตริยะวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
2. นางสาวนันทมน สกุลณมรรคา รองผู้อำนวยการสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
3. นายอนุชา วิจิตรศิลป์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองเพชรบูรณ์
4. คณะกรรมการสถานศึกษา สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. นายอนุชา วิจิตรศิลป์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองเพชรบูรณ์
2. นางดวงแข เจนชัย ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
3. บุคลากร สกร.ระดับอำเภอเมืองเพชรบูรณ์

ผู้จัดทำหลักสูตร

นางรัตติกาล บุญแข็ง ครู กศน.ตำบล